

Studieplan 2021/2022

Nasjonal Innovasjonsskole for kommunesektoren 2021

Studiepoeng: 30

Studiets nivå og organisering

Studiet består av ett emne på 30 studiepoeng, som går over to semestre på deltid.

Undervisninga er organisert i 6 samlinger à 2-3 dager, til sammen 14 dager.

Bakgrunn for studiet

Studiet skal gi studentene kunnskaper og ferdigheter i hvordan man planlegger og gjennomfører et innovasjonsprosjekt. Denne kompetansen skal brukes, ved at studentene i løpet kurset gjennomfører et innovasjonsprosjekt i den kommunen hvor de er ansatt. Som grunnlag for det skal de tilegne seg kunnskap om hvordan innovasjon foregår, begrunnes og gjennomføres. Studentene skal dessuten trenes i å formidle innovasjonsprosjektet i kommunen og til offentligheten. Studentene skal ha kompetanse om hvordan innovasjon gjennomføres i en politisk kontekst med involvering av innbyggerne.

Studiet er utformet spesielt med henblikk på kommunenes aktiviteter, utfordringer og forutsetninger i forhold til å initiere, planlegge og å gjennomføre innovasjonsprosjekter som skal resultere i merverdi for kommunen og samfunnet rundt. Innovasjonsstudiet skal gi økt innsikt i – og kunnskap om utviklingsstrukturene i offentlig sektor med fokus på endring og innovasjon. Studiet skal gi teoretisk og praktisk kompetanse til å drive – og/eller lede innovasjonsprosesser, og skal bidra til utvikling og spredning av kunnskap om innovasjonsprosesser i kommunesektoren.

Studentene skal tilegne seg kunnskaper og ferdigheter i prosessarbeid og -ledelse, som

sikrer involvering av alle interessenter. Det legges vekt på hva som skal til for å skape en innovasjonskultur (drivkrefter og barrierer) og hvordan tilrettelegge for sosial akseptering av endring og håndtering av risiko. Perspektivet er lagt på tvers av hele det kommunale tjenestespekteret i grenselandet mellom kommune og sivilsamfunn.

Læringsutbytte

Gjennom forelesninger, dialoger, hjemmeoppgaver og praktiske øvelser skal studiet bidra til at studentene har følgende læringsutbytte ved gjennomført studium:

Kunnskap

Kandidaten har

- inngående kunnskap om sentrale teorier, temaer, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innen innovasjonsfaget
- kunnskap om hva som må til for å få fram ønskede innovasjoner, samt drivkrefter og barrierer for innovasjon
- kunnskap om betydningen av kognitive og sosialpsykologiske prosesser og kommunikasjon på ulike nivå
- inngående kunnskap om ledelse av innovasjonsprosesser (bruker- og medarbeiderdrevet innovasjon)
- inngående kunnskap om utforming av innovasjonsstrategier i kommuner, samt kjennskap til hvordan eksterne aktører kan bidra til å utvikle disse
- kunnskap om hvordan innovasjoner mottas og spres, og hvilke forhold som påvirker det
- kunnskap om innovasjon som del av den offentlige politikken
- kjennskap til ulike verktøy og metoder (kreative prosesser og rammer) for gjennomføring av innovasjonsprosesser
- kjennskap til hvordan teknologi kan brukes i kunnskapsbygging og – deling internt og eksternt i innovasjonsarbeid

Ferdigheter

Kandidaten kan

- gjøre rede for hva innovasjon er, forskjellige analytiske tradisjoner innen innovasjon og hva som er spesielt for innovasjon i offentlig sektor og i kommunene.
- analysere teoretiske innsikter og det knytte til egen arbeidshverdag i kommunene

- anvende kreative teknikker og metoder til å fremme innovative problemløsninger på tvers av fag og bransjer

Generell kompetanse

Kandidaten har

- god forståelse av teorier, metoder og mekanismer innen innovasjonsprosesser, med særlig vekt på kommunen som arena
- evne til refleksjon over egen rolle i arbeidet med innovasjon og innovasjonsprosesser
- evne til vurdering av metoder for planlegging, organisering og implementering av innovasjon

Målgruppe

Målgruppen for studiet er personer med nøkkelfunksjoner i kommunene, ledere og folkevalgte.

Opptakskrav og rangering

Opptakskrav for deltakere er 3 år høgskole-/universitetsutdanning. Søkere med 1 – 2 år høgskole-/universitetsutdanning samt 1 – 2 års relevant arbeidserfaring kan vurderes individuelt. Søkere som ikke oppfyller kravet om utdanning kan delta som kursdeltaker og få kursbevis (uten studiepoeng) etter fullført studium.

Opptakskriterier:

Den enkelte kommune /evt samarbeidende kommuner søker om opptak til studiet på vegne av deltakere fra kommunen. Det kan sendes inntil én søknad pr kommune.

1. Kommunene som søker garanterer deltakelse for minimum 3 personer, maksimum 4 personer som representerer minst to ulike sektorer/tjenesteområder i kommunen. Fordi heterogenitet ofte viser seg å bidra til nytenkning ønsker vi at kommunene er representert med deltakere fra minst to ulike sektorer/tjenesteområder. Dette gjør også forankringen i kommunen mer robust.
2. Opptakskrav for deltakere er 3 år høgskole-/universitetsutdanning *eller* 1 – 2 år

høgskole-/universitetsutdanning samt 1 – 2 års relevant arbeidserfaring.

Søkere som ikke oppfyller kravet om utdanning kan delta som kursdeltaker og få kursbevis (uten studiepoeng) etter fullført studium.

Utvelgelse av deltakende kommuner

Kommuner velges ut fra geografisk representasjon (alle landsdeler ønskes representert, samt deltakere fra både små og store kommuner). Hvis det fortsatt er behov for utvelgelse vil det bli gjort ved loddtrekning.

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen er lagt opp med en kombinasjon av forelesninger, dialog, gruppearbeid, presentasjon og drøfting i plenum m.m. Den pedagogiske tilnærmingen tar utgangspunkt i studentenes forståelse og arbeidsoppgaver, og har som mål å styrke handlingskompetansen deres knyttet til å oversette kunnskap til handling.

En sentral del av handlingskompetansen er å kunne ta i bruk relevante ressurser for å initiere og gjennomføre innovasjonsarbeid. Det er lagt vekt på praktiske øvinger med utgangspunkt i deltakerne sine praksisfelt. Det blir forventet at deltakerne jobber med studiet på egenhånd og i grupper mellom samlingene.

Studiet bygger på at studentens læring skal ha utgangspunkt i den praktiske arbeidssituasjonen og praktiske behov for innovasjon i kommunen.

Studentene skal utarbeide en prosjektoppgave i grupper med utgangspunkt i en utviklingsoppgave som er relevant for eget arbeidsfelt og som vil være sentral i studiets arbeidsprosess. Gjennom prosjektet skal studentene lære hvordan innovasjon kan gjennomføres og formidles ved å arbeide med prosjektet strategisk, praktisk og formidlingsrettet. Studentene skal også drøfte og bidra i andre studenters prosjekter. Det gis veiledning knyttet til prosjektoppgaven.

Vurderingsformer

Arbeidskrav

Studentene skal ha deltatt aktivt i utarbeiding og presentasjon av et innovasjonsprosjekt gjennom hele studiet. Aktivitetene i prosjektarbeidet er inndelt i fire arbeidskrav som må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen.

Vurdering og eksamen

Eksamen består av to deler:

1. En gruppeoppgave basert på innovasjonsprosjektet som kommunene jobber gjennom hele studiet. Oppgaven skal kobles mot utfordringer og utvikling som er relevant for kommunen. Det blir gitt veiledning fra faglærere underveis.

2. Muntlig eksamen i grupper brukes for justering av karakteren.

Det blir gitt en samlet karakter for oppgaven og muntlig eksamen.

Studiets oppbygging og innhold

Studiet består av ett emne på 30 studiepoeng, som går over to semestre på deltid.

Undervisninga er organisert i 6 samlinger à 2-3 dager, til sammen 14 dager.

Gjennom hele studiet etterstreber vi en kombinasjon av de tre pilarene som studiet bygger på:

- Teori om innovasjon
- Kreative teknikker
- Likemannslæring

Samling 1: Innovasjon og kreativitet

Den første samlingen handler om hva innovasjon i offentlig sektor er, og sammenhengen mellom innovasjon og kreativitet. Formålet er å gi deltakerne en forståelse av at forandring foregår kontinuerlig. Innovasjoner er bevisste forsøk på å løse problemer på en ny og bedre måte. Innovasjoner møter ofte motstand. Motstanden kan skyldes mange forhold. Noen kan være irrasjonelle og interessestyrt, men motstand kan også skyldes at innovasjonen oppleves negativt av noen og positivt av andre, og medføre ulemper eller problemer. Vi snakker om drivkrefter og barrierer både på samfunns, organisasjons og individnivå.

Samling 2: Tjenstedesign

Vi lærer om ulike måter å forstå tjenesteproduksjon på, og undersøker begrepet tjenestelogikk. Brukerinvolvering er et begrep og en tenkemåte som står sentralt. I nye former for tjenesteinnovasjon er det en selvfølge at brukerne er medspillere. Det kan foregå på mange måter, noe blant annet forskningen og utviklingen innenfor samarbeidsdrevet innovasjon har vist. I denne samlingen bruker vi en stor del av tida til praktiske øvelser under overskriften tjenestereisen.

Samling 3: Innovasjon i kommuner

Den tredje samlingen går inn på hva som særpreger innovasjon i offentlig sektor, til en viss grad i kontrast til innovasjon i privat sektor. Kommunene i Norge har lange tradisjoner som innovatører. I denne samlingen presenterer vi både de lange linjene og den nyere konteksten for kommunalt innovasjonsarbeid. Både ansatte og brukerne kan være viktige ressurser og støttespillere i innovasjonsarbeid. I kommunal innovasjon er befolkningen både brukere og innbyggere, og forholdet mellom administrativ ledelse og politiske beslutningsorganer er viktig. Formålet er å koble teoretiske innsikter og den konkrete kommunale hverdagen. I denne samlingen legger vi særlig vekt på å hente inn eksterne innledere fra kommunesektoren.

Samling 4: Innovasjonsledelse og sosialt entreprenørskap

Innovasjoner skjer også som samfunnsmessige forbedringer og dreier seg ikke bare om å forbedre bestemte tjenester eller organisasjonsmåter. Begrepet Public Value, som vi på norsk kan kalle for innbyggerverdi, brukes gjerne for å beskrive den samfunnsmessige verdien av innovasjoner. Det handler både om tillit i et samfunn og i hvilken grad et samfunn har kapasitet for kollektiv problemløsning. Hvordan kan den tenkningen som bygger på disse begrepene tas inn i en kommunal innovasjonskontekst? Og hvordan kan en evaluere i hvilken grad offentlige innovasjoner skaper verdi?

Betydningen av entreprenørskap er mindre utforsket innenfor offentlig enn innenfor privat sektor, men mye tyder på at dette begrepet kan tilføre forståelsen av innovasjon i kommunene nye dimensjoner. Stiller ambisjoner om samfunnsentreprenørskap noen andre krav til bunnlinja enn det vi vanligvis betegner som entreprenørskap?

Samling 5: Studietur – innovasjonseksempler

Forskning og andre erfaringer har vist at samarbeid mellom ulike aktører har stor betydning når det gjelder å finne de gode og innovative løsningene. Dette er også grunnlaget for mange faglige anbefalinger for hvordan kommunene bør innrette innovasjonsarbeidet sitt. Samarbeidsdrevet innovasjon er ikke uproblematisk, fordi det utfordrer etablerte og institusjonaliserte tankemønstre og handlemåter. Men noen får det til. Denne samlingen er lagt opp som en studietur, der vi finner fram til noen gode eksempler som vi får vite mer om. I tillegg til de praktiske eksemplene får vi forelesninger basert på teori, som bygger opp om forståelsen av innovasjon.

Samling 6: Implementering og spredning av innovasjo

Formålet er at deltakerne skal få bedre innsikt i hvordan innovasjoner mottas, ledes og spres, og forhold som påvirker dette. Innovasjon er nye ideer som skal settes ut i livet. Jo flere som ser seg tjent med å ta i bruk innovasjonen, jo raskere kan vi anta at spredningen er. Kunnskap om spredning av innovasjon er viktig for organisasjonsledere fordi det ofte er ønskelig at en har antenner som raskt kan fange opp innovasjoner, som en så må vurdere for egen organisasjon. Samtidig er det ikke nødvendigvis slik at en innovasjon som er gjennomført i en kontekst, enkelt kan overføres til en annen. Derfor snakker vi gjerne om å betrakte spredning som oversettelse. Det vil si at noen grunnelementer beholdes, men at andre deler av innovasjonen tilpasses den spesifikke konteksten.

Kull

2021